

Luku 11: Näkökulmia tehtäviin ja kuviin

Kuvatehtävä s. 81

Ajoneuvovero on yksi lukuisista veroista, joilla pyritään ohjaamaan kuluttajien ostopäätöksiä. Selvitä Liikenne- ja viestintävirasto Traficom sivuilta, mitkä asiat vaikuttavat ajoneuvoveron määrään.

- Veron määrään vaikuttavat käyttöönottovuosi, kokonaismassa ja hiilidioksidipäästöt. Lisäksi henkilöautoista, joissa käytetään muuta polttoainetta kuin bensiiniä, pitää maksaa käyttövoimaveroa.
- Paketti-, matkailu- ja kuorma-autoja verotetaan hieman eri perustein kuin henkilöautoja. Ks. tarkemmin: <https://www.traficom.fi/fi/liikenne/tieliikenne/ajoneuvoveron-rakenne-ja-maara>.

Kuvatehtävä s. 82

Mitä merkitystä veroasteen tasolla on Suomelle?

- Korkea verotus mahdollistaa kattavien hyvinvointipalvelujen ja tulonsiirtojen tason. Samalla se tasoittaa osaltaan elintasoeroja. Toisaalta verotus vähentää kuluttamista ja heikentää yritysten tuottamien hyödykkeiden kysyntää.
- Työn korkea veroaste heikentää myös halukkuutta ottaa työtä vastaan tai tehdä lisätyötä. Yritysveron taso puolestaan vaikuttaa ulkomaisten yritysten investointihalukkuuteen Suomeen.
- Korkea verotus vaikuttaa myös työn hintaan, eli palkat ovat suuria.

Kuvatehtävä s. 83

Verojärjestelmä on toimiva, jos veropohja on laaja. Etsi kuvasta mahdollisimman monta verotettavaa asiaa.

- kuluttaminen (sekä tavarat että palvelut)
- työn tekeminen
- yrittäminen (yhteisövero)
- alkoholi
- tupakka
- ajoneuvovero
- auto (autovero uutena ostettaessa)
- polttoainevero
- kiinteistö
- perintö
- kirkko (jäsenyys)
- Yle-vero

Kuvatehtävä s. 89

Tutki julisteen symboliikkaa. Mitä sillä halutaan sanoa?

- Harmaa talous tekee tulevaisuudesta synkän.
- Julisteen tekijät toivovat, että sen avulla ihmiset kiinnittäisivät huomiota harmaan talouden negatiivisiin seurauksiin.
- Julisteen teksti ”välistävetäjä vie kaikilta” viittaa harmaan talouden laajoihin yhteiskunnallisiin seurauksiin. Jos joku ei maksa veroja, muut joutuvat maksamaan enemmän.
- Juliste yhdistää harmaan talouden rikollisuuteen, työttömyyteen, prostituutioon, alkoholin kulutukseen, ympäristön turmelemiseen ja väkivaltaan. Oman edun tavoittelu luo epäjärjestyksessä olevan yhteiskunnan.

Perustehtävät

1. Mitkä ovat verotuksen tehtävät?

- Verorahoilla rahoitetaan kuntien ja valtion menot. Verojen ansiosta julkiset palvelut ovat käyttäjilleen maksuttomia tai kohtuuhintaisia.
- Verotuksella kustannetaan yhteiskunnan kannalta välttämättömät palvelut, kuten armeija, poliisi, pelastustoimi, terveydenhuolto ja koulutoimi.
- Veroilla ohjataan ihmisten kuluttamista.
- Verotuksella voidaan yrittää tasoittaa taloussuhdanteita.
- Verotuksella tasataan tuloeroja.

2. Pohdi, miten olet hyötynyt verorahoista kuluneen vuorokauden aikana.

- Tehtävässä olennaista on pohdinta, ei tarkka luettelo.
- Esimerkkejä ovat lukio-opiskelu, kouluruokailu, julkinen liikenne, katujen kunnossapito, valaistus, turvallisuus sekä Ylen tuottamat palvelut tv:ssä, radiossa ja netissä.

3. Laadi taulukko, johon kokoat progressiivisen verotuksen ja tasaverotuksen hyviä ja huonoja puolia.

	progressiivinen verotus	tasaverotus
argumentteja puolesta	oikeudenmukainen: paljon ansaitsevat maksavat enemmän kuin huono-osaiset sopii Pohjoismaihin, joissa julkisella sektorilla on paljon vastuuta kansalaisten hyvinvoinnista	kannustava: ahkeruudesta saa taloudellista hyötyä yksinkertainen järjestelmä tasaveromaissa veroaste usein matala, mikä houkuttelee yrityksiä
argumentteja vastaan	ei kannusta taloudelliseen yritteliäisyyteen voi karkottaa huippuosaajia matalamman verotuksen maihin	sosiaalisesti epäoikeudenmukainen, kasvattaa tuloeroja nostaisi matalapalkkaisten verotusta

4. Pohdi, mitä vaikutuksia harmaalla taloudella on

a) yritysten

- Yritykset saavat taloudellista hyötyä, kun ne välttävät verojen maksamista. Tämä parantaa yritysten kilpailukykyä.
- Toisaalta se vääristää myös kilpailua. Veronsa maksavien yritysten kilpailuasema saattaa heikentyä.

b) valtion kannalta.

- Valtiolta jää saamatta verotuloja. Tämä pitää korvata jotenkin, joko nostamalla muita veroja, säästämällä tai ottamalla velkaa.
- Harmaa talous tekee kansantaloudesta vaikeasti ennustettavan, etenkin jos siihen liittyy korruptiota. Tämä voi vähentää yritysten kiinnostusta kyseistä valtiota kohtaan.

Syventävät tehtävät

5. Katso luvun 4 kansantalouden kiertokulukaaviota. Mitä tapahtuu, jos

a) palkansaajien tuloverotusta kiristetään

- Palkansaajien käytettävissä olevat tulot pienenevät, mikä vähentää kysyntää.
- Toisaalta julkisen sektorin saamat verotulot suurenevät, mikä kompensoi kokonaiskysynnän laskua.

b) hyödykkeiden arvonlisäverotusta kiristetään

- Kulutussektorin kysyntä pienenee, jos hinnat nousevat.

c) yritysverotusta kiristetään?

- Yritysten määrä voi vähentyä, mikä pienentää tuotantosektoria.
- Hyödykkeiden hinnat saattavat nousta, mikä vähentää kysyntää.

6. Esseetehtävä: Pohdi, mitä merkitystä kansantaloudelle on sillä, mistä veroja kerätään ja kuinka paljon.

Näkökulmia:

- Verotus on talouspolitiikkaa. Verotuksen vaikutuksesta verotettavien käyttäytymiseen on erilaisia käsityksiä. Verotus on myös arvokysymys – ei ole olemassa yhtä oikeaa ratkaisua siihen, mitä verotetaan ja kuinka paljon.
- Työn verotus ei kannusta ahkeruuteen.
- Pääoman verotus voi ajaa pääomaa ja yrityksiä ulkomaille.
- Kulutuksen verotus saattaa vähentää kokonaiskysyntää.
- Verotuksen avulla ohjataan tulevaisuudessa ihmisiä ja yrityksiä vielä tehokkaammin ympäristöystävällisiin tapoihin kuluttaa, asua, liikkua ja tuottaa hyödykkeitä.
- Toisaalta teollisuus vaatii pitämään veroja matalina (esim. energiavero), muuten tuotantokustannukset kasvavat.
- Työn ja pääoman verottamisen suhde on herättänyt paljon keskustelua.
- Kuntien talousvaikeudet näkyvät kunnallisverojen ja kiinteistöverojen nostoina.
- Paineet verotuksen kiristämiseen tai veropohjan laajentamiseen ovat suuret (taustalla mm. väestön ikääntyminen, heikkenevä huoltosuhte, matala työllisyysaste ja valtion velkaantuminen).
- On hankalaa päättää, mitä tulevaisuudessa verotettaisiin nykyistä enemmän.

Aineistotehtävät

7. Tulkitse pilakuvaa.

a) Erittele pilakuvassa käytettyjä tehokeinoja.

- Pilakuvan aiheena on yrityksen verottaminen.
- Yritysverotukseen ja sen uudistamiseen kohdistuu paljon toiveita, minkä metaforana on "toiveiden tynnyri".
- Tynnyrin ympärillä on hahmoja, jotka edustavat eri kokoisia yrityksiä. Vasemmalla oleva hahmo edustaa suurta yritystä, luultavasti pörssiyritystä. Hänen vieressään on pienemmän yrityksen edustaja, sitten vielä pienemmän. Seuraavana on maatalousyrittäjä, ja oikeanpuoleisin hahmo edustaa yrittäjää, joka työllistää luultavasti pääasiassa vain itsensä. Sakset ja kampa viittaavat parturi-kampaajaan.

b) Mikä on pilakuvan sanoma?

- Kaikki yrittäjät haluavat maksaa vähemmän veroja tai saada muita helpotuksia yrittämiseen. Heidät kuvataan vihaisina vaatimusten esittäjinä. Jokaisella on oman yrityksensä alan tai koon lähtökohdista esitettyjä täsmävaatimuksia.
- Suuremmilla yrityksillä on pienempiä enemmän vaikutusvaltaa, vaatimuksia ja mahdollisuuksia saada toiveensa tynnyriin.
- Suurimman yrittäjän edustaja yltää tynnyrin yläpuolelle, ja hänen vaatimuspaperinsa on iso. Pienin yrittäjä ei saa edes laitettua toivettaan tynnyriin.